

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

ELEANOR SHARPSTON

esitatud 18. mail 2006¹

1. Käesolevas asjas palub komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Luksemburg ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik,² või vähemalt ei ole komisjoni neist teavitanud, siis on Luksemburg rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.³

3. Luksemburg leiab aga, et raamdirektiivi nõuetekohaseks rakendamiseks siseriiklikus õiguskorras ei ole tingimata vaja võtta formaalseid õiguslikke või halduslikke erimeetmeid. Tähtis on see, kas direktiiviga taotletavad sisulised eesmärgid on selles õigusaktis määratletud eri tähtaegadeks praktikas saavutatud. Kostja vastuses Euroopa Kohtule väitis Luksemburg ühtlasi esimest korda, et tema kehtivad siseriiklikud õigusnormid vastavad igal juhul suures osas direktiivi nõuetele.

Õiguslik raamistik

2. Komisjon väidab eelkõige, et direktiivi 2000/60 nõuetekohane rakendamine nõuab „raamseaduse” vastuvõtmist riigi tasandil. On selge, et seda ei ole toimunud. Teise võimalusena tõstab komisjon (oma repliigis) esile mitu kõnealuse direktiivi erisätet, mida Luksemburg ei ole tema väitel rakendanud.

EÜ asutamisleping

4. EÜ artikli 249 kohaselt on direktiiv „saavutatava tulemuse seisukohalt siduv iga liikmesriigi suhtes, kellele see on adresseeritud, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele”.

1 — Algselt: inglise.

2 — 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv, EÜT 2000, L 327, lk 1; ELT eriväljaanne 15/05, lk 275.

3 — Komisjoni hagi ulatus muutus menetluse käigus. Vt allpool punktid 32–34 ja 37.

5. EÜ artikli 174 lõige 1 volitab ühendust võtma vastu ühenduse keskkonnapoliitika, mis aitab kaasa keskkonna säilitamisele, kaitsmisele ja selle kvaliteedi parandamisele; inimese tervise kaitsmisele; loodusressurside kaalutletud ja mõistlikule kasutamisele ning meetmete edendamisele rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega.

6. EÜ artikli 175 lõige 1 sätestab, et toimides EÜ artiklis 251 sätestatud kaasotsustamismenetluse kohaselt, otsustab nõukogu, misuguseid meetmeid tuleb ühendusel võtta, et saavutada artiklis 174 seatud eesmärgid.

Direktiiv 2000/60

7. Direktiiv 2000/60 võeti vastu EÜ artikli 175 lõike 1 alusel.

8. Selle preambuli põhjendus 9 sätestab, et „[o]n vaja välja töötada ühenduse integreeritud veepoliitika”. Põhjenduses 18 on selgitatud, et selline poliitika nõuab „lähipaistvat, tõhusat ja järjekindlat õigusraamistikku.

Ühendusel tuleks ette näha ühised põhimõtted ning üldine tegevusraamistik. Käesolev direktiiv peaks ette nägema sellise raamistiku ning kooskõlastama ja integreerima ning kaugemas perspektiivis ka edasi arendama üldisi vee kaitse ja säästva kasutuse põhimõtteid ja struktuure ühenduses vastavalt subsidiaarsusprintsibile.”

9. Artikkel 1 sätestab, et direktiivi eesmärk on „kehtestada maismaa pinnavee, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee kaitse raamistik”.

10. Artiklis 2 on määratletud 41 direktiivi seisukohalt olulist mõistet. Mõned neist käsitlevad vee kvaliteedistandardeid, mida direktiiv ja iseäranis selle artikkel 4 kohustab liikmesriike järgima. Näiteks on artikli 2 lõikes 22 määratletud mõiste „hea ökoloogiline seisund” kui pinnaveekogu seisund, mis on selliseks liigitatud vastavalt direktiivi V lisale. Artikli 2 lõikes 23 on sätestatud, et „hea ökoloogiline potentsiaal” on oluliselt muudetud veekogu või tehisveekogu seisund, mis on selliseks liigitatud vastavalt V lisale, kus on sätestatud direktiivis osutatud veekogude kvaliteediseisundi analüüsimise, liigitamise ja jälgimise üksikasjalikud tingimused. Artikli 2 lõige 24 määratleb mõiste „pinnavee hea keemiline seisund” kui keemilise seisundi, mis peab vastama pinnavee jaoks artikli 4 lõike 1 punktis a kindlaks määratud keskkonnavalastele eesmärkidele, see tähend

dab kui keemilise seisundi, mille saavutab pinnaveekogu, milles saasteainete kontsentratsioon ei ületa IX lisas ning artikli 16 lõike 7 ja muude ühenduse tasandil keskkonnavaliteedi standardeid kehtestavate asjakohaste ühenduse õigusaktide alusel ette nähtud keskkonnavaliteedi standardeid. Samamoodi on artikli 2 lõikes 25 sätestatud, et „põhjavee hea keemiline seisund” on põhjaveekogumi keemiline seisund, mis vastab V lisa tabelis 2.3.2 sätestatud tingimustele.

11. Niivõrd, kuivõrd see on asjakohane, on direktiivi artikkel 3 (pealkirjaga „Halduskorralduse kooskõlastamine valglapiirkondades”) sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid määravad kindlaks oma territooriumil asuvad vesikonnad ning määravad nad käesoleva direktiivi kohaldamiseks üksikute valglapiirkondade koosseisu. [...]

2. Liikmesriigid tagavad igas oma territooriumil asuvas valglapiirkonnas käesoleva direktiivi eeskirjade kohaldamiseks vajaliku halduskorralduse, sealhulgas kohase pädeva asutuse määramise.

3. Liikmesriigid tagavad, et rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil asuv vesikond määratakse rahvusvahelise valglapiirkonna koosseisu. Asjaomaste liikmesriikide taotlusel võtab komisjon meetmeid, et hõlbustada selliste rahvusvaheliste valglapiirkondade koosseisu määramist.

Liikmesriigid tagavad igas oma territooriumil asuvas rahvusvahelise valglapiirkonna osas käesoleva direktiivi eeskirjade kohaldamiseks vajaliku halduskorralduse, sealhulgas kohase pädeva asutuse määramise.

4. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi nõudeid artikli 4 alusel kehtestatud keskkonnavaliteedi eesmärkide saavutamiseks ning eelkõige kõiki meetmeprogramme kooskõlastatakse kogu valglapiirkonna ulatuses. Rahvusvaheliste valglapiirkondade puhul tagavad asjaomased liikmesriigid sellise kooskõlastamise ühiselt ning võivad selleks kasutada olemasolevaid rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid struktuure. Asjaomaste liikmesriikide taotlusel võtab komisjon meetmeid, et hõlbustada meetmeprogrammide kehtestamist.

[...]

6. Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisel määrata pädevaks asutuseks olemasoleva siseriikliku või rahvusvahelise asutuse.

sätteis ja eelkõige selle artiklis 2 määratletud tasemel. Artikkel 4 sätestab samuti, et direktiiviga ette nähtud normid ja eesmärgid tuleb täita hiljemalt 15 aasta möödumisel direktiivi jõustumisest.

7. Liikmesriigid määravad pädeva asutuse artiklis 24 nimetatud kuupäevaks.

8. Liikmesriigid esitavad komisjonile hiljemalt kuus kuud pärast artiklis 24 nimetatud kuupäeva oma pädevate asutuste nimekirja ning kõigi rahvusvaheliste organite pädevate asutuste nimekirja, milles nad on osalised. Iga pädeva asutuse kohta esitatakse I lisas sätestatud teave.

9. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõigist lõikes 8 sätestatud andmetes tehtud muudatustest kolme kuu jooksul pärast muudatuste jõustumist.”

12. Artikkel 4 sätestab keskkonnavalased eesmärgid, mille liikmesriigid peavad saavutama vesikonna majandamiskavas nimetatud pinnavett, põhjavett ja kaitsealasad puudutavate meetmeprogrammide elluviimisega. Liikmesriigid peavad sisuliselt võtma vajalikud meetmed, et hoida ära nende vete ja kaitsealade kvaliteedi halvenemine ning parandada ja taastada see kvaliteet direktiivi

13. Joogivee võtmiseks kasutatava vee osas kohustab artikli 7 lõige 1 liikmesriike tegema iga valglapiirkonna piires kindlaks kõik asjakohased veekogud.

14. Artikli 7 lõige 2 sätestab, et „[i]ga lõike 1 alusel kindlakstehtud veekogu puhul peavad liikmesriigid lisaks artikli 4 pinnaveekogusid käsitlevate eesmärkide täitmisele, sealhulgas artikli 16 alusel ühenduse tasandil kehtestatud kvaliteedistandardite järgimisele tagama, et kohaldatava vee puhastusrežiimi alusel ning kooskõlas ühenduse õigusaktidega vastab saadav vesi direktiivi 80/778/EMÜ (muudetud direktiiviga 98/83/EÜ) nõuetele.”

15. Artikli 7 lõige 3 kohustab liikmesriike tagama artikli 7 lõike 1 kohaldamisel kindlaksmääratud veekogudele vajaliku kaitse

ning kehtestama neile soovi korral kaitsevööndid.

vähemalt üks aasta enne kavas käsitletava ajavahemiku algust vesikonna majandamiskava projekt.

16. Artikkel 14 „Avalikkuse teavitamine ja konsulteerimine” sätestab järgmist:

Nõudmise peale tehakse kättesaadavaks taustdokumendid ja -teave, mida on kasutatud vesikonna majandamiskava projekti koostamisel.

„1. Liikmesriigid soodustavad kõigi huvitatud poolte aktiivset osalemist käesoleva direktiivi rakendamises, eelkõige vesikonna majandamiskavade koostamises, ülevaatamises ja ajakohastamises. Liikmesriigid tagavad, et iga valglapiirkonna kohta avaldatakse järgmine teave ning võimaldatakse üldsusel, sealhulgas kasutajatel, teha selle kohta märkusi:

2. Liikmesriigid annavad nende dokumentide kohta kirjalike märkuste tegemiseks vähemalt kuus kuud aega, et võimaldada aktiivset osalemist ja konsulteerimist.

3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse samamoodi vesikonna ajakohastatud majandamiskavade suhtes.”

vähemalt kolm aastat enne kavas käsitletava ajavahemiku algust kava koostamise ajagraafik ja tööprogramm, sealhulgas avaldus võetavate konsultatsioonimeetmete kohta;

17. Direktiivi artiklid 16 ja 17 on adresseeritud ühenduse institutsioonidele. Nende kohaselt peavad Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni ettepaneku alusel võtma vastu erimeetmed vee reostamise vastu üksikute saasteainetega või saasteainerühmadega ning põhjavee reostamise ärahoidmiseks ja piiramiseks. Artikli 18 kohaselt peab komisjon avaldama aruande direktiivi raken-

vähemalt kaks aastat enne kavas käsitletava ajavahemiku algust vaheülevaade vesikonnas esinevate oluliste veemajandusalaste probleemide kohta;

damise kohta hiljemalt 12 aasta möödumisel direktiivi jõustumisest ning seejärel iga kuue aasta tagant.

Siseriiklikud õigusnormid

18. Artikkel 23 sätestab: „Liikmesriigid määravad kindlaks sanktsioonid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastuvõetud siseriiklike sätete rikkumise puhul. Sätestatavad sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.”

20. Luksemburg tugineb 29. juuli 1993. aasta seadusele, mis käsitleb era- ja avalikus omandis oleva pinna- ja põhjavee kaitset ja majandamist („1993. aasta seadus”).⁴

21. Selle artikkel 2 sätestab, et seaduse eesmärk on veereostusega võitlemine ja veevarude taastamine, et täita nõudeid, mis on seotud eelkõige:

19. Artikkel 24 sätestab:

— inimeste ja loomade tervise ning ökoloogilise tasakaalu kaitsega;

„1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 22. detsembriks 2003. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

— suublate ökosüsteemide elustikuga, eriti kalastikuga;

[...]

— inimeste ja tööstuse veega varustamisega;

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti. Komisjon teatab sellest teistele liikmesriikidele.”

— veevarude kaitsega;

⁴ — *Mém.* 1993, 1302.

- ujumise, veespordi ja muude vaba aja veetmise võimalustega; **Taust**

Kohtueelne menetlus

- maastike kaitsega ning

- põllumajanduse, tööstuse, transpordi ja muude üldistes huvides toimuvate tegevustega.

24. Kuna Luksemburg ei teatanud komisjonile direktiivi 2000/60 rakendamiseks vastu võetud meetmetest enne direktiivi artiklis 24 selleks sätestatud tähtpäeva (st 22. detsembrist 2003), palus komisjon oma 26. jaanuari 2004. aasta kirjaga EÜ artikli 226 alusel Luksemburgi esitada oma seisukoht.⁵

22. Artiklis 3 on määratletud 12 mõistet, mida kasutab 1993. aasta seadus.

25. Luksemburg vastas 14. aprilli 2004. aasta kirjas, et direktiivi 2000/60 rakendamist käsitleva seaduse eelnõu läheb Luksemburgi parlamendis hääletusele 2004. aasta lõpus või 2005. aasta alguses. Samuti teatas see liikmesriik komisjonile, et veemajandusega tegelev keskne amet luuakse 2004. aasta maiks.

23. Artiklid 18 ja 19 käsitlevad joogivee võtmiseks kasutatavate veekogude kaitset ja nendele kaitsevööndite kehtestamist. Artikkel 18 määratleb mitmesugused kaitsevööndid olenevalt nende lähedusest veallikale ning ametivõimude volitused nende suhtes. Nendeks on näiteks volitus riigistada joogiveeallika vahetus läheduses asuvad vööndid ning volitus reguleerida mis tahes tegevust kindlaksmääratud kaitsevööndites või nende vööndite kasutust, mis võib mõjutada vee kvaliteeti. Artikkel 19 määratleb kaitsevööndite kindlaksmääramise korra, mis hõlmab avalikkuse teavitamise ja konsulteerimise etappi.

26. Komisjon saatis 9. juulil 2004 Luksemburgile EÜ artikli 226 alusel lakoonilise

5 — Kiri oli üldsõnaline; selles teatati asjaomasele liikmesriigile vaid, et mitme (arvuti-väljatrükina lisatud loetelus nimetatud) direktiivi ülevõtmise tähtaeg oli möödunud, ja märgiti, et komisjonile ei ole ülevõtmismeetmetest teatatud, nii et asjaomane liikmesriik tundub olevat neist direktiividest tulenevaid kohustusi rikkunud, ning paluti olukorda selgitada.

põhjendatud arvamuse, milles kutsus Luksemburgi üles võtma vajalikud meetmed kahe kuu jooksul.

komisjoni neist teavitanud, siis on Luksemburg rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

27. Luksemburg vastas 27. septembril 2004. Ta teatas, et kavatseb kasutada „raamdirektiivi” 2000/60 siseriiklikku õigusse ülevõtmise vajadust, et „ajakohastada põhjalikult” oma kehtivad vee kvaliteeti reguleerivad õigusaktid. Ta teatas komisjonile muu hulgas, et direktiivi rakendamise seaduse eelnõu on menetluses ning et 28. mai 2004. aasta seadusega loodi veemajandusega tegelev keskne amet, mis on tegutsenud alates 2004. aasta juuni lõpust.

30. Kostja vastuses esitas Luksemburg muu hulgas kaks uut väidet. Esiteks väitis ta, et oli 24. augustil 2004 komisjonile nõuetekohaselt teatanud iga Luksemburgi valglapiirkonna eest vastutava asutuse nime ja aadressi ning sellega täitnud direktiivi 2000/60 artikli 3.

28. Komisjon pidas seda vastust ebapiisavaks ning esitas kõnesoleva hagi.

31. Teiseks väitis ta, et Luksemburgi kehtivast õigusest, täpsemalt 1993. aasta seadusest (millele ta viitas siin esimest korda) tulenevad tema riiklikele asutustele piisavad volitused, et tagada direktiivi 2000/60 tegevuseesmärkide saavutamine.

Menetlus Euroopa Kohtus

29. Komisjon väitis oma hagiavalduses, et kuna Luksemburg ei ole vastu võtnud vajalikke õigus- ja haldusnorme, et täita direktiivi 2000/60, või vähemalt ei ole

32. Komisjon tunnistas oma repliigis, et ei olnud oma talituste tegevuse kooskõlastamuse tõttu Luksemburgi 24. augusti 2004. aasta kirjast teadlik. Ta nõustus sellega, et nimetatud kirjas teatatud meetmed tähendavad direktiivi 2000/60 artikli 3 nõuetekohast täitmist.

33. Samuti oli komisjon nõus sellega, et direktiivi 2000/60 artikli 7 lõige 3 on nõuetekohaselt rakendatud 1993. aasta seaduse artiklitega 18 ja 19.

34. Seepärast muutis komisjon oma algse hagiavalduse ulatust⁶ ning sõnastas repliigis oma nõuded ümber. Ta palus Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Luksemburg ei ole vastu võtnud vajalikke õigus- ja haldusnorme, et täita direktiivi 2000/60, v.a selle artikli 3 lõikeid 1, 2, 3, 5, 6 ja 7 ning artikli 7 lõiget 3, või vähemalt ei ole komisjoni neist teavitanud, siis on Luksemburg rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

35. Komisjon jäi oma peamise argumendi juurde, et direktiivi 2000/60 rakendamine nõuab eraldi raamseaduse vastuvõtmist riiklikul tasandil.

36. Samuti leidis komisjon, et 1993. aasta seadus ei kujuta endast direktiivi 2000/60 täielikku rakendamist. Näiteks võrdles komisjon 1993. aasta seadust direktiivi 2000/60 teatavate sätetega. Istungil soovis komisjon samale järeldusele jõudmi-

seks laiendada esitatud analüüsi ja uurida 1993. aasta seaduse vastavust ka direktiivi 2000/60 muudele sätetele kui need, millele ta oli viidanud oma repliigis.

37. Pärast Luksemburgi suuliste märkuste ärakuulamist nõustus komisjon sellega, et Luksemburg täidab nüüd artikli 7 lõikest 1 tulenevaid sisulisi kohustusi.

Hinnang

Väide rakendamismeetmetest teatamata jätmise kohta

38. Alustuseks on parem käsitleda seda väidet.

39. Direktiivi 2000/60 artikli 24 kohaselt peavad liikmesriigid direktiivi täitmiseks vajalike meetmete võtmiseks komisjonile teatama 22. detsembriks 2003.

6 — Sellest tulenevalt ka tema hagiavalduse „nõude” sõnastust.

40. Nagu Euroopa Kohus on järjepidevalt leidnud, tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumist hinnata põhjendatud arvamuses antud tähtaja lõpu ehk käesoleval juhul 8. septembri 2004. aasta seisuga.⁷

esimest korda kostja vastuses Euroopa Kohule. Eespool viidatud kohtupraktikast nähtub selgesti, et sellisest hilisemast viitamisest ei piisa, et heastada vajaliku teabe esitamata jätmist kehtestatud tähtpäevaks.

41. Euroopa Kohtule esitatud märkustest nähtub, et ainus teave, mille Luksemburg andis komisjonile selle tähtaja jooksul, oli tema 24. augusti 2004. aasta kiri. Luksemburgi ametlik vastus komisjoni põhjendatud arvamusele kandis 27. septembri 2004. aasta kuupäeva.

44. Järelikult on komisjoni hagi selles osas põhjendatud.

42. Luksemburgi 24. augusti kiri saadeti välja enne komisjoni 9. juuli 2004. aasta põhjendatud arvamuses määratud kahekuulise tähtaja lõppu. Komisjon on igatahes nõustunud, et see tõendas direktiivi artikli 3 enamikust lõigetest tulenevate kohustuste piisavat täitmist. Sellest tulenevalt on komisjon võtnud tagasi oma väite, et Luksemburg ei ole talle teatanud direktiivi 2000/60 artikli 3 alusel võetud rakendusmeetmetest. Seda aspekti ei ole seega tarvis rohkem käsitleda.

Väide direktiivi 2000/60 rakendamiseks vajalike meetmete võtmata jätmise kohta

43. On selge, et väite, mille kohaselt 1993. aasta seadusest piisab direktiivi asjakohaseks rakendamiseks, esitas Luksemburg

45. Eelmärkusena tahaksin juhtida tähelepanu sellele, et tõik, et komisjon esitas oma repliigis uued argumendid ning muutis oma nõudeid, ei mõjuta tema hagi vastuvõetavust käesolevas asjas. Nagu Euroopa Kohus on väga sarnastel asjaoludel leidnud, on komisjonil õigus täpsustada oma nõuet, et võtta arvesse liikmesriigi poolt kostja vastuses toodud teavet,⁸ ja seepärast ei saa talle ette heita 1993. aasta seadust käsitlevatele argumentidele vastamist alles repliigis.

7 — Vt mh 9. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-113/03: komisjon vs. Prantsusmaa (kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 13 ja selles viidatud kohtupraktika).

8 — Vt 16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-456/03: komisjon vs. Itaalia (EKL 2005, lk I-5335, punktid 33 ja 34). Vt käesoleva ettepaneku punktid 66–70.

Poolte argumendid

46. Komisjoni põhiväide on, et direktiivi 2000/60 artiklis 1 sätestatud eesmärkidest tuleneb, et liikmesriigid peavad kõigepealt vastu võtma raamseaduse, et võtta oma riigi õiguskorda üle põhilised direktiivist tulenevad kohustused. Selline raamseadus moodustaks piisava õigusliku aluse, et võtta järgmise sammuna konkreetsemad meetmed, mis on vajalikud direktiivi teiste sätetega seatud eesmärkide saavutamiseks. Seega oleks tulnud raamseadus vastu võtta ja sellest komisjonile teatada direktiivi artiklis 24 sätestatud tähtpäevaks.

47. Komisjoni repliigis esitatud alternatiivne seisukoht on, et Luksemburgi 1993. aasta seadusest ei piisa ühelgi juhul direktiivi 2000/60 täielikuks rakendamiseks. Näiteks on komisjon väitnud, et direktiivi artikleid 1 ja 2, artikli 3 lõige 4 ja artikli 7 lõiked 1 ja 2 ning artikkel 14 ei ole piisavalt üle võetud. Istungil palus komisjon sellesse loetelusse lisada artiklid 4, 8, 11, 13 ja 23.

48. Luksemburg nõustub omalt poolt sellega, et raamseaduse vastuvõtmine direktiivi 2000/60 rakendamiseks võib olla siseriikliku õiguse seisukohalt sobilik. Ta ei

ole aga põhimõtteliselt nõus komisjoni seisukohaga, et direktiivist tuleneb konkreetne õiguslik kohustus selline raamseadus vastu võtta. Direktiiv 2000/60 ei kujuta endast ühtlustamismeedet EÜ artikli 95 tähenduses. See on direktiiv, millega kehtestatakse „ühenduse veepoliitika üldine raamistik”⁹. Direktiivi 2000/60 põhieesmärk ei ole kohustada liikmesriike oma riikliku õiguskorra ühtlustamise teel looma oma riiklikus õiguses vormiliselt samaväärset õiguslikku raamistikku, vaid nõuda neilt meetmete võtmist, et saavutada direktiivi artiklis 4 sätestatud olulised keskkonnanäesmärgid.

49. Luksemburgi vastus komisjoni alternatiivsele argumendile on, et 1993. aasta seadus võimaldab tema ametiasutustel võtta kõik direktiivist 2000/60 tulenevate tegevuseesmärkide saavutamiseks vajalikud meetmed selleks ette nähtud tähtaegadel.

— Kas direktiivi 2000/60 nõuetekohane rakendamine nõuab raamseaduse vastuvõtmist?

50. Direktiiv 2000/60 on ebaharilik direktiiv. Sellega ei taotleta riiklike õigusaktide ühtlus-

9 — Luksemburg viitab direktiivi 2000/60 pealkirjale prantsuskeelses versioonis, mis erineb veidi ingliskeelsest. Vt punkt 1 eespool. Pakun siinkohal omapoolse sõnasõnalise tõlke prantsuskeelsest versioonist.

tamist. Tema põhieesmärk on hoopis ühenduse veepoliitika alase tegevusraamistiku kehtestamine. Lähemal vaatlusel selgub, et selle saavutamiseks on direktiivis kolme liiki sätteid.

51. Esiteks on selles sätted, mis panevad kohustusi ühenduse enda institutsioonidele. Nii näiteks kohustavad direktiivi artiklid 16 ja 17 ühenduse institutsioone võtma vastu ühenduse meetmed vee- ja põhjaveereostuse valdkonnas.

52. Teiseks on direktiivis sätted, mis näevad ette liikmesriikide kohustused komisjoni ja ühenduse ees. Nende näiteks võib tuua artikli 3 lõikes 1 ning artikli 24 lõikes 2 sätestatud teavitamiskohustused.

53. Kolmandaks on direktiivis sätted, mis näivad asetavat liikmesriikidele üksikisikutega seotud kohustusi, millel kas on või ole vahetut õigusmõju. Nii näiteks kohustab direktiiviga taotletavad keskkonnanäidised määratlev artikkel 4 liikmesriike rakendama nende eesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid. Artikkel 14 kohustab liikmesriike tagama, et direktiivi rakendamisse kaasatakse aktiivselt kõik huvitatud pooled.

54. Lisaks kehtivad eri liiki sätete rakendamiseks eri tähtajad.¹⁰

55. Asjaolu, et direktiivi sätted ei ole homogeensed, peab omakorda mõjutama seda, kuidas neid sätteid on võimalik või tuleb rakendada liikmesriigi tasandil (mõnda võib-olla ei peagi rakendada). Nagu Euroopa Kohus on varem tunnistanud, „kinnitab ühenduse seadusandlik praktika, et direktiivid võivad liikmesriikidele seada väga erinevat laadi kohustusi ja sellest tingituna võivad väga erinevad olla ka tulemused, mis tuleb saavutada. Nii nõuab osa direktiive liikmesriigi tasandil õigusaktide vastuvõtmist ning nende täitmise üle kohtuliku ja halduskontrolli kehtestamist. Teised direktiivid kohustavad liikmesriike võtma vajalikke meetmeid, et tagada teatud üldiste ja mittemõõdetaval kujul väljendatud tulemuste saavutamine, jättes samas liikmesriikidele kaalutusõiguse nende meetmete laadi osas. Samuti on direktiive, mis nõuavad liikmesriikidelt väga täpsete ja konkreetsete tulemuste saavutamist teatava aja jooksul. Seega kui arvestada, et kohustuste rikkumist on võimalik tuvastada üksnes juhul, kui põhjendatud arvamus kehtestatud tähtaja möödumisel esineb ühenduse õigusega vastuolus olev olukord, mida on objektiivselt võimalik süüks panna asjaomasele liikmesriigile, sõltub järeldus, et kõnealune rikkumine on toimunud, kõnealuse [direktiivi] sätetest tulenevate kohus-

10 — Vt nt artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktid ii ja iii, punkti b alapunkt ii ja punkt c, artikli 8 lõige 2, artikli 10 lõige 2, artikli 11 lõiked 7 ja 8, artikli 13 lõige 6 ning artikli 16 lõige 4.

tuste liigist”.¹¹ Direktiivis 2000/60 tundub olevat kõiki selles tsitaadis kirjeldatud sätteid.

56. Euroopa Kohus on samuti leidnud, et kui direktiivi sätte käsitleb üksnes liikmesriigi ja komisjoni vahelisi suhteid, ei ole seda põhimõtteliselt vaja siseriiklikkus õiguskorras rakendada. Sellises olukorras on aga komisjonil õigus tõendada, et konkreetse ülevõtmismeetme vastuvõtmine on vajalik.¹²

57. Komisjon on väitnud kogu Euroopa Kohtus toimunud menetluse kestel järjekindlalt, et direktiivi nõuetekohaseks rakendamiseks siseriiklikkus õiguskorras oleks Luksemburg pidanud direktiivi artiklis 1 sätestatud eesmärkidest tulenevalt võtma vastu „raamseaduse”. Komisjon ei täpsustanud istungil Euroopa Kohtu mitme liikme küsimusele vastates, millisest direktiivi sättest või sätetest täpselt see nõue tuleneb või milliseid neist võib tõlgendada üksnes sellist rakendusviisi nõudvatena.

58. EÜ artiklist 249 selgub üheselt, et liikmesriikidel endil on võimalik valida direktiivi rakendamise vorm ja meetodid, mis võimaldavad parimal viisil saavutada direktiivi eesmärgi. Liikmesriikidel on direktiivide rakendamise viiside osas seega suur kaalutusõigus eeldusel, et sealjuures järgitakse tõhususe põhimõtet.¹³

59. Lisaks on Euroopa Kohus asunud korduvalt seisukohale, et „siseriiklikus õiguses direktiivi sätete selge ja täpne formaalne kordamine ei ole alati nõutav ning et direktiivi rakendamiseks võib direktiivi sätete sisu arvestades olla piisav üldisem õiguslik raamistik. Eelkõige võib teatavatest üldistest riigi- või haldusõiguse põhimõtetest tulenevalt osutada ebavajalikuks ülevõtmine konkreetsete õiguslike meetmete kaudu, kuid seda tingimusel, et need põhimõtted tagavad ka tegelikkuses direktiivi täies ulatuses kohaldamise riigi ametiasutuste poolt ja juhul, kui direktiivi asjassepuutuva sätte eesmärk on isikutele õiguste andmine, peab nendest põhimõtetest tulenev õiguslik raamistik olema piisavalt täpne ja selge ning isikutel, kellele see on suunatud, peab olema võimalus täiel määral tutvuda oma õigustega ja vajadusel oma õigusi siseriiklikus kohtus kaitsta.”¹⁴

11 — 18. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-60/01: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 2002, lk I-5679, punktid 25–29).

12 — 20. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-296/01: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 2003, lk I-13909, punkt 92) ja 24. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-72/02: komisjon vs. Portugal (EKL 2003, lk I-6597, punktid 19 ja 20).

13 — Vt mh 7. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-478/99: komisjon vs. Rootsi (EKL 2002, lk I-4147, punkt 15) ja 26. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-233/00: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 2003, lk I-6625, punkt 75).

14 — 8. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas C-456/03, punkt 51 ja selles viidatud kohtupraktika.

60. Samamoodi on kohtupraktikas välja kujunenud, et EÜ artikli 226 kohases menetluses peab komisjon Euroopa Kohtule vajalikku teavet andes tõendama, et liikmesriik on oma kohustusi rikkunud, ning seejuures ei tohi ta tugineda mingit laadi oletustele.¹⁵ Käesolevas asjas peab komisjon tõendama, et üksnes raamseadus võimaldab direktiivi 2000/60 siseriiklikku õigusse tõhusalt üle võtta.

61. Minu arvates ei ole komisjon sellega toime tulnud. Ta on küll üldsõnaliselt viidanud direktiivi artiklis 1 sätestatud eesmärkidele ning teistes liikmesriikides võetud rakendusmeetmetele, kuid ei ole esitanud ühtki veenvat argumenti selle kohta, et direktiiv 2000/60 nõuab täielikuks tõhusaks rakendamiseks liikmesriigi tasandil raamseaduse vastuvõtmist, välistades mis tahes muu rakendusviisi.

62. Samamoodi ei saa sellist kohustust tuletada direktiivi 2000/60 sõnastusest üldiselt ega konkreetselt selle artiklitest 1 ja 24. Komisjon tunnistas istungil ka ise, et direktiivi artikkel 1 ei nõua rakendamist. Nagu Luksemburg märgib, nõuab direktiivi artikkel 24 liikmesriikidelt üksnes direktiivi täitmiseks „vajalike“ meetmete võtmist, olgu need meetmed õiguslikku või halduslikku

laadi. Seda sätet ei saa tõlgendada kui ranget nõuet võtta vastu raamseadus.

63. Lisan omalt poolt, et arvestades direktiivi 2000/60 sätete mitmekesisust, jääb mulle ebaselgeks, kuidas või miks peaks riiklik raamseadus kujutama sobivat viisi direktiivi 2000/60 nende sätete ülevõtmiseks, millest tulenevad kohustused ühenduse institutsioonidele või mis puudutavad liikmesriikide ja komisjoni vahelisi suhteid.

64. Lõpetuseks märgin, et komisjon on Euroopa Kohtu menetluse erinevais etappides tunnistanud, et a) Luksemburgi 24. augusti 2004. aasta kiri tõendab direktiivi artikli 3 enamiku lõigete nõuetekohast rakendamist, b) Luksemburg on täitnud direktiivi artikli 7 lõike 1,¹⁶ c) Luksemburgi 1993. aasta seaduse artiklid 18 ja 19 rakendavad nõuetekohaselt direktiivi artikli 7 lõike 3 ning d) direktiivi artiklit 1 ei ole vaja siseriiklikkusse õigusse üle võtta (ning komisjon on vastavad osad oma hagiavaldusest ka tagasi võtnud). Mõistuspäraselt

15 — Vt mh 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-194/01: komisjon vs. Austria (EKL 2004, lk I-4579), punkt 34 ja selles viidatud kohtupraktika ning punkt 74.

16 — Vt punkt 37 eespool.

on seda asjaolu raske ühitada nõudega, mille kohaselt „üksnes raamseadus on sobiv rakendusviis”.

65. Seepärast järeldan, et komisjoni väide, et direktiivi 2000/60 rakendamiseks on vaja riiklikul tasandil vastu võtta raamseadus, ei ole põhjendatud.

— Luksemburgi 1993. aasta seaduse kooskõla direktiiviga 2000/60

66. Sellegipoolest peab Euroopa Kohus hindama ka komisjoni alternatiivseid väiteid selle kohta, kas Luksemburgi 1993. aasta seadus rakendab nõuetekohaselt direktiivi 2000/60 erisätteid või mitte. Meenutan, et hiljutises käesolevaga väga sarnases kohtuasjas väitis kostja liikmesriik oma vastuses Euroopa Kohtule, et kohtuasjas arutusel olev direktiiv oli selle liikmesriigi kehtivate õigusnormidega juba rakendatud. Euroopa Kohus lükkas tagasi komisjoni väite, et selline hilisem viitamine väidetavatele rakendussätetele ei heasta direktiivi rakendamise kohustuse väidetavat rikkumist liikmesriigi poolt. Euroopa Kohus leidis, et „[m]is puutub põhjendatud arvamus antud tähtpäeva

möödudes kehtinud siseriikliku õiguse sättesse, millele [kostja liikmesriik] viitas, siis peab Euroopa Kohus nendega liikmesriigi kohustuste rikkumise üle otsustades arvestama”.¹⁷ Selleks et tuvastada, kas rakendamiskohustust on rikutud, võrdles Euroopa Kohus seega arutusel oleva direktiivi sätteid siseriiklike meetmetega, millega kostja liikmesriik oli direktiivi enda arvates rakendanud.¹⁸

67. Samuti võib ka käesolevas asjas üksnes 1993. aasta seaduse võrdlus direktiivi nõuetega tuua selgust küsimusse, kas Luksemburg on või ei ole täitnud oma kohustust rakendada direktiiv 2000/60.

68. Seda arvestades peaks Euroopa Kohus minu arvates käsitlema üksnes neid direktiivi sätteid, mida komisjon mainis oma repliigis (ehk artiklid 1 ja 2, artikli 3 lõige 4, artikli 7 lõiked 1¹⁹ ja 2 ning artikkel 14) ning jätma tähelepanuta direktiivi ülejäänud sätteid, millele komisjon viitas istungil.

17 — 8. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas C-456/03, punkt 48 ja selles viidatud kohtupraktika. Vt ka punkt 45 eespool.

18 — *Ibid.*, punkt 49.

19 — Artikli 7 lõiget 1 käsitlevast väitest istungil loobuti. Vt punkt 37 eespool.

69. Soovitan seda sellepärast, et komisjon on üksnes repliigis märgitud sätete kohta esitanud kohtupraktikas nõutud piisava teabe,²⁰ mis võimaldab Euroopa Kohtul tuvastada, kas direktiivi 2000/60 rakendamise kohustust on rikutud või ei ole. Peale selle ei teatud Luksemburgile õigeaegselt komisjoni nõuetest seoses direktiivi nende sätetega, mida käsitleti alles istungil, ega antud talle piisavalt võimalust neile vastata. Kui Euroopa Kohus hindaks neid nõudeid, rikuks see minu arvates Luksemburgi kui kostja õigusi ning EÜ artikli 226 kohase menetluse aluseks olevaid põhimõtteid.²¹

70. Komisjonil oli repliigis võimalus põhjalikult analüüsida küsimust, millises ulatuses Luksemburgi 1993. aasta seadus rakendab või ei rakenda direktiivi. Ta kasutas seda võimalust aga ainult osaliselt.

71. Seda arvestades asun käsitlema 1993. aasta seaduse vastavust direktii-

vi 2000/60 artiklitest 1 ja 2, artikli 3 lõikest 4, artikli 7 lõikest 2 ning artiklist 14 tulenevatele kohustustele.

— Artikkel 1

72. Komisjon väidab, et direktiivi 2000/60 artiklis 1 sätestatud üldised eesmärgid on laiemad kui 1993. aasta seadusega taotletavad eesmärgid, mis piirduvad veereostuse vastu võitlemisega ning veevarude taastamisega. Kuid vastuseks Euroopa Kohtu küsimusele tunnistas komisjon istungil, et direktiivi 2000/60 artiklit 1 ei tule siseriiklikus õiguses rakendada. Järeldan sellest, et komisjon on loobunud artiklit 1 puudutavast nõudest. Kui aga Euroopa Kohus peab sellegipoolest vajalikuks nimetatud küsimust põhjalikumalt käsitleda, sooviksin vaid märkida, et 1993. aasta seaduse artikkel 2, mis määratleb seaduse eesmärgi, on (nagu ka direktiivi 2000/60 artikkel 1) sõnastatud üsna üldsõnaliselt ja arvulisi näitajaid kasutamata.²² Seega võib see hõlmata põhimõtteliselt kõiki direktiivi 2000/60 artiklis 1 seatud eesmärgi.²³ Seetõttu on komisjoni nõue direktiivi artikli 1 kohta igal juhul alusetu.

20 — Vt 14. joonealune märkus.

21 — Minu arvates ei saa siinkohal leida, et komisjon soovis istungil kõnealuste täiendavate direktiivi sätete esiletõstmisega oma nõudeid „täpsustada“, et võtta arvesse liikmesriigi poolt kostja vastuses esitatud teavet. Samuti ei ole selle näol tegemist kodukorra artikli 42 lõike 2 kohase uue väite toomisega menetlusse, et võtta arvesse menetluse käigus ilmnenuid õiguslikke või faktilisi asjaolusid.

22 — Vt punkt 21 eespool.

23 — Mulle näib, et 1993. aasta seaduse artiklis 2 kasutatud viide „muudest üldistes huvides toimuvatest tegevustest“ tulenevatele nõuetele on kõikehõlmav.

— Artikkel 2

73. Komisjon rõhutab, et 1993. aasta seadus ei sisalda kõiki direktiivi 2000/60 artiklis 2 sätestatud määratlusi. Komisjon viitab eelkõige mõistetele „vesikond”, „hea ökoloogiline potentsiaal” ja „hea keemiline seisund”, mida 1993. aasta seaduses ei ole.

74. Luksemburg ei väida, et need mõisted on 1993. aasta seaduses määratletud. Istungil esitas ta vastuväite, et direktiivi artiklis 2 määratletud mõisted on asjakohased üksnes direktiivist liikmesriikidele tulenevate soorituskohustuste sisu määratlemisel. Sellistena ei ole neid vaja rakendada.

75. Ma ei ole sellise tõlgendusega nõus. Direktiivi artiklit 2 ei saa tõlgendada eraldi-seisva sättena. Osa artiklis 2 määratletud mõisteid näevad ette täpsed vee kvaliteedi standardid,²⁴ mille liikmesriigid peavad saavutama eelkõige direktiivi artiklis 4 määratletud tähtaegade jooksul (tavaliselt 15 aastat pärast direktiivi jõustumist).²⁵ Seega paneb artikkel 2 koostoimes artikliga 4 liikmesrii-

kidele täpsed kohustused, mis tuleb täita teatava aja jooksul ja mis on väidetavalt (kuigi seda küsimust ei ole siin vaja käsitleda) sellised, mis võivad anda õigusi ka üksikisikutele.

76. Euroopa Kohus on korduvalt asunud seisukohale, et „pelka halduspraktikat, mis oma laadist tulenevalt võib sõltuda ametiasutuse suvast ning mis ei ole piisavalt avalikustatud, [ei saa] pidada EÜ asutamislepingust tulenevate kohustuste nõuetekohaseks täitmiseks”²⁶ ning et „direktiivi sätted tuleb rakendada vaieldamatult siduvalt ja sellise konkreetse, täpsuse ja selgusega, et on täidetud õiguskindluse nõuded, mille kohaselt juhul, kui tegemist on direktiiviga, mille eesmärk on anda õigusi üksikisikutele, peab asjaomastel isikutel olema võimalus teada saada kõikidest neile antud õigustest.”²⁷

77. Vastupidi Luksemburgi seisukohale erinevad artiklis 4 sätestatud standardite saavutamise tähtajad direktiivi 2000/60 rakendamiseks vajalike meetmete vastuvõtmise üldisest tähtajast, mis on sätestatud artiklis 24. Kuna 1993. aasta seadus ei sisalda direktiivi artiklis 2 sätestatud standardimääratlusi ega direktiivi artikli 4 eeskujul nende standardite saavutamise tähtaegu (ning seega

24 — Vt punkt 10 eespool.

25 — Vt artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktid ii ja iii, punkti b alapunkt ii ja punkt c.

26 — 13. märtsi 1997. aasta otsus kohtuasjas C-197/96: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 1997, lk I-1489, punkt 15 ja selles viidatud kohtupraktika).

27 — 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-354/98: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 1999, lk I-4927, punkt 11 ja selles viidatud kohtupraktika).

ei muutu direktiivi artiklist 2 koostoimes artikliga 4 tulenevad kohustused Luksemburgi pädevatele asutustele siduvaks), ei vasta seadus direktiivi 2000/60 nõuetele.

Luksemburg lisas oma nõude toetuseks oma vasturepliigile rahvusvahelise Reini saastekaitse komisjoni ministrite konverentsi 29. jaanuari 2001. aasta kommunikatsiooni ning 3. detsembri 2002. aasta Maasi jõe käsitleva rahvusvahelise lepingu. Mõlemad dokumendid viitavad sellele, et direktiiviga 2000/60 nõutavad kooskõlastusmeetmed võetakse vastu nende rahvusvaheliste organite raames.²⁸

— Artikli 3 lõige 4

78. Komisjon leiab, et 1993. aasta seaduses ei ole ühtki sätet, mis rakendaks nõuetekohaselt direktiivi 2000/60 artikli 3 lõiget 4, mis kohustab liikmesriike kooskõlastama kõiki asjakohaseid meetmeid kindlaksmääratud valglapiirkondade kogu ulatuses.

79. Luksemburg nõustub väitega, et artikli 3 lõikest 4 tuleneb kooskõlastamiskohustus. Ta väidab aga, et Luksemburgis ei ole riigisiseseid valglapiirkondi. Ainsad kaks Luksemburgi territooriumil asuvat valglapiirkonda direktiivi 2000/60 tähenduses on rahvusvahelised valglapiirkonnad, täpsemalt Reini ja Moseli jõe ning Maasi jõe valglapiirkonnad. Rahvusvahelise Reini saastekaitse komisjoni (ICPR) juurde on moodustatud spetsiaalne *ad hoc* kooskõlastuskomitee, milles on esindatud kõik asjaomased liikmesriigid ja mille ülesanne on konkreetset täita direktiivist 2000/60 tulenev kooskõlastuskohustus. Samuti on moodustatud rahvusvaheline Maasi saastekaitse komisjon, mille ülesanne on muu hulgas tagada direktiiviga 2000/60 nõutav kooskõlastamine.

80. Ma nõustun Luksemburgi väitega, et direktiivi artikli 3 lõikest 4 tulenevad kohustused erinevad sõltuvalt sellest, kas asjaomane valglapiirkond on direktiivi tähenduses riigisisene või rahvusvaheline. Artikli 3 lõige 4 sätestab, et rahvusvaheliste valglapiirkondade puhul „tagavad asjaomased liikmesriigid sellise kooskõlastamise ühiselt ning võivad selleks kasutada olemasolevaid rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid struktuure.” Lisaks sätestab artikli 3 lõige 6, et liikmesriigid võivad direktiivi kohaldamisel määrata pädevaks asutuseks olemasoleva siseriikliku või rahvusvahelise asutuse.

81. Komisjon ei ole vaidlustanud Luksemburgi väidet, et ainsad kaks Luksemburgi territooriumil asuvat valglapiirkonda on

²⁸ — ICPR-i kohta vt Luksemburgi vasturepliigi lk 13 (1. lisa lk 5) ning Maasi jõe käsitleva rahvusvahelise lepingu artiklid 1, 2 ja 5.

direktiivi tähenduses rahvusvahelised, mitte riigisisised.

standardeid joogivee võtmiseks kasutatava vee kvaliteedi osas.²⁹

82. Luksemburgi vasturepliigile lisatud dokumentidest ilmneb, et nagu väidab Luksemburg, on kahele rahvusvahelisele organile kõikide asjaomaste liikmesriikide poolt tööpoolest antud ülesanne tagada direktiivi 2000/60 rakendamise seotud meetmete kooskõlastamine nende rahvusvaheliste valgapiirkondade osas. Seega on Luksemburg nende rahvusvaheliste organite liikmena täitnud talle direktiivi 2000/60 artikli 3 lõikest 4 tulenevad kohustused tema territooriumil asuvate rahvusvaheliste valgapiirkondade osas.

85. Luksemburg ei ole selles küsimuses vastuväiteid esitanud.

83. Järeldan sellest, et komisjoni väide artikli 3 lõike 4 kohta ei ole põhjendatud.

86. Nagu artikkel 2 koostoimes artikliga 4, sisaldab ka artikli 7 lõige 2 selget ja täpset kohustust, mis võib (väidetavalt) anda õigusi üksikisikutele. Vastavalt eespool viidatud kohtupraktikale³⁰ tulnuks Luksemburgil rakendada see säte direktiivi artiklis 24 sätestatud tähtpäevaks, võttes siseriiklikus õiguskorras siduvad meetmed. Kuna 1993. aasta seaduses ei ole sätteid, mis vastaksid direktiivi artikli 7 lõikele 2, ja ühtki muud rakendusmeetet ei ole võetud, siis on Luksemburg rikkunud oma kohustust rakendada direktiivi 2000/60 artikli 7 lõige 2.

— Artikkel 14

— Artikli 7 lõige 2

84. Komisjoni sõnul ei rakenda 1993. aasta seaduse ükski säte isegi osaliselt direktiivi artikli 7 lõikest 2 tulenevaid kohustusi, mille kohaselt peavad liikmesriigid järgima eri-

87. Viimasena väidab komisjon, et 1993. aasta seaduses ei kajastu direktii-

29 — Komisjoni väidete kohta, mis puudutavad artikli 7 lõikeid 1 ja 3, vt ka punktid 33 ja 37 eespool.

30 — Vt 27. joonealune märkus.

vi 2000/60 artiklis 14 sätestatud kohustus korraldada avalikkuse teavitamist ja viia läbi konsulteerimismenetlusi, mis „soodustavad kõigi huvitatud poolte aktiivset osalemist käesoleva direktiivi rakendamises, eelkõige vesikonna majandamiskavade koostamises, ülevaatamises ja ajakohastamises”.

88. Luksemburg ei väida, et 1993. aasta seadus sisaldab direktiivi artikli 14 sarnast sätet. Ta väidab aga, et direktiivi 2000/60 artikli 14 lõikest 1 koostoimes artikliga 13 tuleneb, et artiklis 14 sätestatud avalikkuse teavitamise kohustuse täitmise tähtaeg ei ole veel möödunud.

89. Luksemburg väidab õigesti, et artikli 13 lõike 6 kohaselt avaldatakse vesikonna majandamiskavad hiljemalt üheksa aasta möödumisel direktiivi jõustumise kuupäevast ning et artikli 14 lõike 1 kohaselt tuleb avalikkust teavitada ja anda talle võimalus teha märkusi sõltuvalt meetmetest üks kuni kolm aastat enne kavas käsitletava ajavahe- miku algust. Selge on aga seegi, et direktiivi artikli 14 eesmärk on anda üksikisikutele ja huvitatud isikutele õigus osaleda aktiivselt direktiivi rakendamisel ja „eelkõige vesikonna majandamiskavade koostamises, ülevaatamises ja ajakohastamises”.

90. Üksikisikute õiguste puhul peavad liikmesriigid lisaks direktiivide rakendamise- ga seotud üldiste kohustuste täitmisele, mida on mainitud eespool viidatud kohtupraktikas,³¹ samuti tagama, et rakendamise tulemusena liikmesriigis loodav õiguslik raamistik oleks „piisavalt täpne ja selge ning isikutel, kellele see on suunatud, on võimalus täiel määral tutvuda oma õigustega ja vajadusel oma õigusi siseriiklikus kohtus kaitsta”.³²

91. Seepärast leian, et käesolevas asjas pidanuksid siseriiklikud rakendusmeetmed olema sellised, mis oleksid muutnud direktiivi artikli 13 lõikes 6 sätestatud tähtaja pädevate ametiasutuste suhtes õiguslikult siduvaks ning võimaldanud üksikisikutel teada saada kõigist oma õigustest direktiivi artikli 14 lõikes 1 ette nähtud menetlustes.

92. On ilmne, et rakendusmeetmete täielik puudumine nendele tingimustele ei vasta. Vastupidi Luksemburgi väitele ei vabasta asjaolu, et vesikondade majandamiskavad ning nendega seotud teavitusmenetlused tuleb avalikustada ning avalikkusega läbi arutada mingil määramata ajal tulevikus, liikmesriike kohustusest näha ette täpne,

31 — Vt 26. ja 27. joonealune märkus eespool.

32 — Vt mh eespool 8. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas C-456/03, punkt 51 ja selles viidatud kohtupraktika.

selge ja õiguslikult siduv meede, mis tagab nende kohustuste täitmise. Kuna direktiivis ei ole erisätteid, mis näeksid ette teisiti, kehtis artiklis 24 sätestatud üldine tähtaeg.

Kohtukulud

93. Järeldan eeltoodust, et kuna Luksemburg ei ole võtnud vastu riiklikke meetmeid direktiivi 2000/60 artikli 14 rakendamiseks, on ta rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

94. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 3 võib Euroopa Kohus juhul, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, määrata kulude jaotuse. Sellise olukorraga on tegemist ka käesolevas asjas, kus komisjoni hagi rahuldatakse üksnes osaliselt. Seepärast leian, et kummagi poole kohtukulud tuleks jätta tema enda katta.

Ettepanek

95. Eespool esitatut arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1) tuvastada, et

- kuna Luksemburg ei ole komisjoni teavitanud direktiivi 2000/60/EÜ (millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik) rakendamiseks vastu võetud riiklikest õigus- ja haldusnormidest, v.a nendest, mis

puudutavad selle direktiivi artiklit 3, siis on ta rikkunud selle direktiivi artiklist 24 tulenevaid kohustusi;

— kuna Luksemburg on jätnud ettenähtud tähtaja jooksul vastu võtmata direktiivi 2000/60 artikli 2, artikli 7 lõike 2 ja artikli 14 täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid, siis on Luksemburg rikkunud selle direktiivi artiklist 24 tulenevaid kohustusi;

- 2) ülejäänud osas jätta hagi rahuldamata;
- 3) määrata, et kumbki pool kannab oma kohtukulud ise.